

ACC. NR M. 14019:1-6.

Landskap: *Halland* Upptecknare: *Carl Crullberg*  
Härad: *Höke* Berättare: *E. O. Nilsson, Bjärnared*  
Socken: *Heiskult* Berättarens yrke: *f. d. lantbrukare*  
Uppteckningsår: *1956* Född år *1874* i *Heiskult*

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Dvörn, - dödsvarsel. s. 1-2.  
Tungt lass. s. 2-3.  
Klaka gubbar. s. 3-5.  
dömnisse. s. 5.  
Pöntar. s. 5-6.  
Kreaturskötsel. s. 6.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 14019:/

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Övertro. Det var när jag arbetade uppe i närheten av Markaryd.

Då låg vi alla tillsammans i en koja och då drömde jag att jag såg

såg fyra mängå med en bår emellan sig och på den en avlång grön

låda. De gick hem till gårdsplanen våran och srällde lådan vid

björken och sedan gick de till köket och skulle absolut ha nå<sup>o</sup>t

av mor till att äta och dricka mrn mor ville inte ge dem mågot

alls utan körde bara iväg dem och sade att hon inte alls ville

veta av dem. Och då gick de vidare ner mot Hishult. - Och jag vak-

nade och berättade vad jg drömt för mina arbetskamrater och gick

senare hem och där visade det sig att de fått bud om min bror,

som srbetade med betor på Ulriksfelt utanför Ängelholm, hade dött

just den natten som jag drömt om honom .Han dog i difteri och

hade legat på Ängelholms lasarett och baronen på Ulriksfelt hade

betalt allting för honom. Men när jag kom dit skulle han som hade

det om hand där, Nils Olsson hette han, ändå ha betalt. men jag

ringde till baronen och då visade det sig då småningom, att han

ACC. N:R M. 14019:2.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

länge hade tagit dubbelt betalt och då fick han avsked.

Jag skulle till Hishults mölla för att hämta många säckar spannmål och jag tog min flakvagn och två kor. Men när jag kom till möllan var spannmålen inte färdig ännu varför jag bara lastade på några pinnar till eldning uppe hos svärfar i Stubbhult och begav mig hem. Men när jag kom till Slätthulta brö en kilometer hemifrån, började korna plötsligt att spänna ryggarna i krum - de drog ju på ok - och hjulen började gnissla i sanden precis som om vi hade ett tungt lass. Och tillsist gick det knappt framåt alla för korna hur de än flåsade och spände i. Och jag gick av och tittade under vagnen och i hjulen om det var något fel på dem kanske. Jag lyfte på dem ett efter ett lika lätt som om vagnen var lastad som den var med bara pinnar. Men när korna skulle gå sedan gick det orimligt trögt. Och värre blev det då jag kom närmare hem, så jag försökte med att lasta av pinnarna, men det hjälpte inte. Men då vi kom hem till gårdsplanen och korna var alldeles våta av svett, släppte det plötsligt och korna och vagnen och jag for framåt. Men sedan blev min första fru sjuk i ryggmärgen och bemen

ACC. N:R M. 14019:3.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

blev förlamade och till sist kunde hon inte resa sig och måste vändas en gång i halv timman dygnet runt och så dog hon. Men folket här i Hishult sade att det onda jag hade haft med på vagnen, hade inte kunnat göra mig något ont, men det hade gått in i min fru och tagit död på henne. Vad man skall tro vet inte jag och jag har aldrig trott på spöken och sådant man inte kan taga på men i det här fallet vet jag inte vad jag skall säga.

Uppe i Småland fanns det flera kloka gubbar som Anders Hansson i Fudhult och Vejsehultanissen i Genaholm. Hos Nissen var jag med Lise min första hustru, för att han skulle bota det hon fått av "tunge-lasse", som folk kallade det hemma. Och han satte henne på en hög stol, så att benen hängde ner och så slog han henne alldeles under knäet, så att benet sparkade upp och så sade han att det här var starkare än han, det kunde han inte bota. Så allt kunde Nissen inte rå på. Det fanns en annan också uppe i Markaryd som hette Johannes Hansson och som sade att han var klok. Men han var en stor skojare och sålde hälsovatten från en nordrinnade bäck för en krona flaskan. Till honom kom det folk ända från Ame-

ACC. N:R M. 14019:4.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

rika och köpte. Men honom stämde de för tinget för bedrägeri och han fick sitta av det. Jag vet en annan gång. Då var jag borta 14 år och det grannen till far som skulle täcka taket med halm och han kom för att låna vår täckeås för far hade en sådan som var 20 alnar lång och och som vägde omkring 100 kilo. Sedan de tagit fram den och innan de skulle bära bort den till granngubben, gick de in i köket för att få sig en gök. Och då tog jag och skulle bära bort täckeåsen till grannens. Jag fick väl för mig att jag skulle visa mig stark. Och den var så tung att jag orkade knappt med att knäa iväg med den. Men det gick bra till dess jag skulle släppa av den borta hos grannens. Då smäll det till i ljumskan och det kom ut liksom ett litet plommon, men inte mer för jag hade förstått att jag hade blivit bräcklig (= fått bräck) och satte dit fingrarna fort och försökte hålla handen i fickan, så att inte far skulle märka det, men det gjorde han iallafall och frågade vad som stod på och jag berättade det och då sade far att skulle iväg till kloke gubben i Veinge. Och med fingrarna i ljumskan gick

ACC. N:R M. 14019:5.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

jag hela vägen till gubben och ha bodde i Veinges fälad på grän-  
sen till Knäred. Och där stod gubben och högg ved och lång och  
smal var han som en stör och en lång svart kappa hade han på sig.  
Då jag kom nära honom sade han; "Jaså, du har fad<sup>v</sup> braug. Då skall  
jag säga dig hur du skall göra. Mor din skall riktigt hårdkoka 8  
ägg och ur dem skall ni taga loss gulorna och dem skall ni lura  
(=sätta över eld) tills ni har klämt fem stycken fettdroppar ur  
varje. Det skall ni droppa på det stället där bräcket sitter och  
smörja in det ordentligt. Sedan skall ni skaffa er en tuss harato  
(=hår från en hare), som du skall äta upp så att den kan täppa  
till hålet inifrån. Och så skall du vara i absolut stillhet i  
5 veckor. Jag gick hem och där gjorde vi som han sagt, men haratoet  
fick jag inte her. Men efter de 5 veckorna var jag bra. Fast när  
jag funderat över det senare, tror jag mest att det var stillheten  
som gjorde det bästa.

Jo, om Goenisse har jag hört talas. Var det en gård där det gick  
bra för folket, så sade de andra gärna att det var Nissen. De talde<sup>v</sup>

ACC. N:R M. 14019:6.

också om tomtar som bodde i hålor i bergen och de kom in till fruntimrena i köken och ryckte dem i kjolarna och ville ha mat och det var tilldem som de satte ut grötfatet.

Kreatursskötsel. Ibland var det så kallt i djurhusen att gödseln låg bakom korna och frös och den hängde i frusna kakor på låren på dem så att när de rörde sig så skramlade det om dem. Att plöja med kor gick väl bra men oftast var det för långsamt. 1904 köpte jag min första häst för 360 kronor; det var en femåring, som förut bara gått fär en drickevagn, så jag fick köra in den också. När fåren på vintern stod i stall och betafte ljung hade de alltid en stor krave (=krage) av pinnar runt halsen. Och den ullen där fick man alltid taga av för sig och tröska på logen, för att pinnarna skulle gå ur, så att man skulle kunna använda den.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND